

**REDACȚIUNEA,**  
Administrațiunea și Tipografia  
Brașov, piața mare nr. 30.  
Scrisorile nefrancate nu se  
primesc.  
Manuscrisurile nu se retrimit.  
**INSERATE**  
se primesc la Administrațiunea în  
Brașov și la următoarele  
**BIROURI de ANUNȚURI:**  
In Viena: la M. Dukas Nachf.,  
Nuss-Angelhof & Emmerich Les-  
ner, Heinrich Schalek, A. Op-  
pelik Nachf., Anton Oppelik.  
In Budapesta la A. V. Gold-  
berger, Ekstein Bernat, Iuliu  
Leopold (VII Erzsébet-körút).  
**PREȚUL INSERȚIUNILOR:** o se-  
rie garmond pe o coloană 10  
bani pentru o publicare. Pub-  
licări mai dese după tarifar  
și învoială. — **RECLAME** pe  
pagina 3-a o serie 20 bani

# GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXVIII.

**„GAZETA“ iese în de-care zi**  
Abonamente pentru Austria-Ungarie  
Pe un an 24 cor., pe șase luni  
12 cor., pe trei luni 6 cor.  
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.  
Pentru România și străinătate:  
Pe un an 40 franci, pe șase  
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.  
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.  
Se primumă la toate ofi-  
ciile postale din țară și din  
afară și la d-nii colectorii.  
Abonamentul pentru Brașov  
Administrațiunea, Piața mare,  
Tezaurul Inului Nr. 30, etajul  
I. Pe un an 20 cor., pe șase  
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.  
Cu dusul în casă: Pe un an  
24 cor., pe șase luni 12 cor.,  
pe trei luni 6 cor. Un esem-  
plar 10 bani. — Atât abona-  
mentele cât și inserțiunile  
sunt a se plăti înainte.

Nr. 49.

Brașov, Joi 3 (16) Martie.

1905.

## Croații și Maghiarii.

Intre cei 16 politiciani, ale căror  
păreri asupra situațiunii le-a ascultat  
Majestatea Sa în decursul ultimelor  
audiențe, a fost numai unul singur  
nemaghiar, Dr. Tomasić, care a  
reprezentat pe Croați. Acesta a fost  
destul ca să se potă ilustra în fața  
Tronului în lumină mai clară și mai  
reală starea lucrurilor în ce privesc  
pretensiunile nemăsurate, cu cari au  
pășit înainte de-odată învingătorii  
de la alegerile trecute. Proverbul  
dice: ajunge o bătă la un car de oile.

Și a ajuns deocamdată, cum a  
atestat și Francisc Kossuth jăluindu-se  
că Croatul a aruncat o buturugă  
mare în calea înțelegerii dintre co-  
ronă și națiune. Fieșce că glasul  
lui Kossuth n'a rămas izolat și toți  
patrioții dela presa coalizaților au  
aflat cuvinte aspre contra lui To-  
masić.

Tote aceste n'au putut rămâne  
fără răsunet în Croația însăși, unde,  
când e vorba de drepturile și de  
autonomia croată, sunt toți una,  
fără deosebire de Croați guvernamentali  
și opoziționali.

Face senzație un articol apărut  
în ziarul croat „Drava“, care ră-  
punde cam tăricele și apăsă la ata-  
curile presei maghiare.

„Voitți — dice „Drava“ — să  
vă vărșăți necazul acuma asupra  
lui Tomasić, pentru-că ați rămas  
desamăgiți în speranțele vostre prea  
sangvinice? Croații văd de rëndul  
acesta cu părere de rău, că nu nu-  
mai foi de senzație, ci și politiciani  
conducători, ca șeful celui mai mare  
partid din dietă, au cădut în această  
greșelă mare, și s'au folosit de aser-  
țiunile lui Tomasić relativ la limba  
armatei și la teritoriul vamal inde-  
pendent, așa că punându-le în legă-  
tură cu audiența acestuia la regele,  
au conchis de aici, că „Croații erăși  
au scuipat în zama Ungurilor, că  
le-au răpit fructele luptei, ce o pörta  
cu mari jertfe.“

Foia croată, despre care vorbim,  
reprezintă presei șoviniste maghiare  
ignorantă față cu pactul dintre Un-  
garia și Croația și față cu persoana  
lui Tomasić, despre care dice, că  
în totă viața a stărunit pentru rapor-  
turi amicale cu Ungaria.

Tocmai faptul, că Tomasić e  
un amic sincer al Ungariei, l'a for-  
țat să vorbescă așa cum a vorbit  
înaintea Majestății Sale. Tomasić—  
dice „Drava“—n'a fost decât un in-  
terpret sincer al Croaților fără de-  
osebire, care n'au să obiecteze nimic,  
decă în Ungaria se va introduce în  
armată limba maghiară, cari însă  
pretind sus și tare, că întemplan-  
du-se acosta în Ungaria, trebuie să  
fie introdusă și pentru Croația ne-  
conștientă limba croată în armată.  
Tot așa Croații își vor valida in-  
teresele, schimbându-se raporturile  
economice între Austria și Ungaria,  
cari după separațiune ar suferi mai  
mult decât acum. Ce era să  
facă dör Dr. Tomasić? Să retacă  
adevărul acesta înaintea monarhu-  
lui? Atunci — dice „Drava“ — s'ar

fi făcut trădător nu numai al pa-  
triei sale, ci și al dinastiei și al Un-  
gariei.

În tonul acesta continuă foia  
croată, dând șovinistilor o lovitură  
după alta. Le amintesc între al-  
tele, că Kossuthiști au admis în  
convorbiri private, că s'ar înțelege  
de sine, că pentru cazul, când în  
Ungaria limba armatei ar deveni  
maghiară, ea să fie în Croația croată.  
De unde vine acum schimbarea în  
dispoziția estremilor? Să fie ore  
urmărilor învingerii electorale a opo-  
zițiunii unite?

Croații — spune mai departe  
„Drava“ — la 1868, când au în-  
cheiat pactul cu Ungaria, au găsit  
limba germană în armată ca fapt  
implinit. În pactul dintre Austria și  
Ungaria dispoziția relativă la limba  
armatei se rezervă ca drept de pre-  
rogativă a coronei. Croația a recu-  
noscut această dispoziție, însă pe  
lângă protestul cuprins în articolul  
de lege I dela 1868, ca în viitor o  
astfel de cestiune să fie regulată  
numai în înțelegere cu Croații. Și  
aici Croații recunosc cu toții, că  
limba de comandă a armatei apar-  
ține prerogativelor coronei; se în-

terunța la acest drept al ei și  
l'ar transmite parlamentelor, atunci  
și pentru Croația ar fi valabilă nu-  
mai dispoziția legii pactului de la  
1868, că în toate ce privesc autono-  
mia țării și afacerile comune, are să  
fie întrebuintată numai limba croată  
ca limbă oficială.

Și acum vine tromful cel mai  
mare. „Drava“ vrënd să dovedescă  
că prin aserțiunile lui Tomasić nu  
s'a putut de loc înrënduți situațiunea  
în defavorul Ungariei, dice: „Deja  
în ordinul de di de la Chlopy coróna  
a declarat categoric că nu va mai  
ceda nimic din prerogativele ei rela-  
tive la armată, fiind-că printr'asta  
s'ar amenința numai organizația ar-  
matei. Mai departe cei 15 politiciani  
maghiari, între cari și Francisc Kos-  
suth, cari au fost primiți în rëndul  
trecut în audiență de Majestatea Sa,  
n'au fost lăsați nici decum în dubiu des-  
pre aceea, că este absolut eschis ca Mo-  
narchul să mai cedeze ceva, impli-  
nind dorințele cele mai nouă ma-  
ghiare cu privire la limba armatei.“

„Cu ce drept voitți dör să ne  
faceți responsabili pe noi Croații, că  
ne-am fi opus dorințelor maghiare  
său ne-am fi făcut uneltele cama-  
rillei?“ — esclamă diarul croat, în-  
cheiând importantul articol, pe care  
am ținut să-l schițăm aici cu de-a-  
măruntul, fiind-că aruncă multă lu-  
mină asupra celor ce se fierb aici la  
Viena.

Din nenorocire, ceea ce se ferbe  
acolo, pöte să fie periculos pentru  
Ungaria și atunci când Croații și-ar  
afila socotela lor în privința limbei  
armatei, căci prea multe sunt sem-  
nele, că se pregătesc o soluțiune  
fatală pentru majoritatea popörelor  
Ungariei: națiunile nemaghiare. A-  
cestă soluțiune ar avé de scop să  
împace capra cu varza, susținându-  
se pentru un timp mai îndelungat

în vigöre limba de comandă ger-  
mană pe lângă introducerea limbei  
de serviciu și de regiment maghiară  
cu singurul scop de a contribui pu-  
ternic la maghiarizarea populațiunii și  
prin armată.

O astfel de formulă „conciliantă“  
să se fi aflat chiar cu concursul di-  
rect său indirect al lui Apponyi; dör  
mai are și ea o codiță, căci totuși  
cuprinde o nouă concesione relativ  
la limbă, cerënd ca cel puțin în cor-  
purile mai mici de trupe, cum ar fi  
compăniile, să se introducă limba  
maghiară internă de serviciu și de  
regiment.

Orice soluțiune în sensul acesta  
ar fi o lovitură din cele mai duș-  
mănöse dată existenței naționalități-  
lor din Ungaria, prin călcarea legi-  
lor fundamentale și a jurământului  
regal, și consecințele ei ar fi mai pe-  
riculoase și mai amenințătoare pentru  
pacea și dezvoltarea interioră a Un-  
gariei. — deși nu tocmai imediat, ci  
într'un viitor mai depărtat, — decât  
o soluțiune, ce ar prejudeca mai  
mult său mai puțin pactului croato-  
ungar.

Brașov, 2 (15) Martie.

Responsul camerei române la Mesajul  
tronului. În ședința de ieri a camerei  
române deputatul V. Arion a dat cetire  
proiectului de răspuns la mesajul tronului.  
»Suntem fericiți a afla — dice proiectul  
— că fără a părăsi atitudinea pruden-  
tă, care ne-a atras încrederea tuturor  
puterilor, guvernul Maj. Vöstré este călăuzit  
de idealul înalt al ocrotirii intereselor  
numérosei populațiunii de același nöm și  
limbă cu noi, care locuesce în imperiul  
otoman, supusă credincioasă a Maj. Sale  
Sultanului«. În continuare — se dice în  
proiectul de răspuns — adunarea depu-  
taților va menține un echilibru stabil bud-  
getar, va studia convențiunile comerciale  
cu statele străine și va primi cu deosebit  
interes măsurile propuse de guvern pen-  
tru sporirea puterilor productive ale țării.  
De asemenea va primi cu bucurie mäsuri-  
le pentru întărirea spiritului de asociație  
și economie în popor și pentru organiza-  
rea mijlocelor de prevedere, menite de a  
feri țera în viitor de consecințele unor  
calamități, ca acelea ce au bătuit-o anul  
acesta.

Adunarea deputaților se alătură la  
votarea unei legi, menită a înfrunta arbi-  
trariul administrativ, căci o astfel de lege  
va întări încrederea cetățenilor în ordinea  
de drept stabilită. De asemenea vor fi pri-  
mite și îndreptările ce se vor face spre  
îmbunătățirea legii clerului. »Oștirea —  
încheie proiectul — această școlă a onörei  
și a credinței nestrămutate cătră Tron și  
țără, va avé pururea totă îngrijirea noastră.  
Adunarea deputaților nu va cruta nici o  
jertfă pentru întărirea armatei, care sus-  
ținută de dragostea poporului și condusă  
de un Rege glorios, este garanția puternică  
a independenței țării și a înălțării ei în  
viitor.«

Discuțiunea în cameră asupra acestui  
proiect se va începe Vineri.

Banffy despre programul său. La o  
întrunire a membrilor »partidului nou«.  
br. Desid Banffy a ținut un discurs poli-

tic, în care a diș: »Majoritatea actuală  
trebuie să recunoscă, că nu se pöte guverna  
aici pe altă basă, de cât pe basa progra-  
mului noului partid. Chiar combinația de  
a se forma un cabinet de coalitiune in-  
volvă în sine recunoscerea tacită, că clă-  
direa mai departe a vieții de stat ma-  
ghiare nu se pöte întempla pe altă basă,  
de cât pe aceea dela 67. Pot fi particulari,  
ba și partide, cari să-și creeze programe  
pentru timpuri mai îndepărtate, dör și  
aceștia trebuie să recunoscă aici, că trebuie  
să se guverneze pe baza de la 67 atât din  
punctul de vedere al cestiunilor economice,  
cât și din acela al năsuințelor naționale  
în armată. Decă partidul nostru n'a în-  
vins, principiile lui însă au raportat o vic-  
torie.«

Cuvintele lui Banffy sunt interpre-  
tate în anumite cercuri politice maghiare  
ca o recomandare a lui și a partidului său  
în grația — Coronei.

## Crisa ungară.

Nici un eveniment însemnat nu s'a  
intemplat în zilele din urmă, din care s'ar  
puté concludé, că crisa politică și de ca-  
binet a făcut măcar un pas înainte spre  
rezolvare.

Cerșirne kőșutiste sunt toc și pară  
de mânie, pentru-că după sciri din Viena  
Monarchul ar fi hotărît să primescă în  
audiență și să asculte și pe generalii aus-  
triaci, apoi pe bărbații de stat austriaci,  
înainte de a lua o decisiune. Nu mai puțin  
sânge rău a făcut planul de rezolvare al  
crisei, ce s'a publicat deunăzi în »Neue  
Freie Presse« și despre care am vorbit și  
noi, anume: camera magnaților și depu-  
taților să enunțe prin hotărîre, că Ungariei  
i-se recunoscă pentru toate timpurile drep-  
tul la limba de comandă maghiară și la  
armată maghiară de sine stătătoare, dör  
să nu pretindă validitatea acestui drept  
deocamdată. Se dice, că pentru acest plan  
ar fi fost căștigat Wekerle, care ar conta  
astfel nu numai la sprijinul partidelor din  
oposiție, ci și la partidul liberal, de care  
e mai apropiat.

Intr'aceea presidentul camerei depu-  
taților Iuliu Justh a spus lucruri intere-  
sante despre programul comun al coaliti-  
țiunii într'o vorbire, ce a ținut-o la Macău.  
Acest program e făcut pe timp de cinci  
ani. În el se cuprinde deplină separație  
vamală, de Austria și postulatul privitor  
la limba de comandă maghiară. În ce  
privesc reforma electorală, n'a mai rămas  
decât să se stabilească o deplină înțelegere  
referitor la arondarea cercurilor electorale.

În toate aceste cestiuni, a diș Justh,  
töte partidele coalitiunii sunt de acord.

»Fără de realizarea acestui program,  
nu va fi o rezolvare a crisei« adauge  
Justh. »Ne vom pune atunci pe punctul  
de așteptare, care în cele din urmă va  
înmuia cercurile din Viena. Noi putem fi  
și fără soldați și fără plățirea dărei. Viena  
nici două luni nu. Să fim însă pe pază,  
căci nu este esclus, ca să avem alegeri  
noue. De vor vedé, că nu ne plecăm, vor  
disolva camera. Și se va dice apoi, că  
apelază de la națiunea rău informată la  
națiunea bine informată. Atunci va opera  
la alegeri banul și baioneta. Cine scie ce  
se va întempla? Să avem perseverență,  
căci lupta numai de acum se începe.«

Tabloul ce-l zugrăvesce Justh e foarte posomorât și descurajator pentru «națiune».

## Războiul ruso-japonez.

Telegrama, ce au sosit în urmă, aduc amănunte și mai înfloritoare despre jertfele mari ce le-a adus Kuropatkin, ca să-și salveze armata de completă impresurare. Din prima armată rusescă, careia i-s-a dat problema de a reține pe Nogi, au sângerat regimente întregi. Un regiment, care consta din peste 3000 soldați nu și-a putut salva decât 3 ofițeri și 150 soldați. Un regiment al diviziunii 25 a fost aproape total nimicit.

Colaboratorul militar al ziarului »N. Fr. Pr.« apreciând situațiunea pe câmpul de război dice între altele, că pierderile rusesci au fost fără îndoială foarte mari, însă a afirma, că acelea s'ar urca la sute de mii, înseamnă a abusa de credulitatea laicilor. Cum s'ar și pute imagina impresurarea a sute de mii de oameni pe un câmp deschis? Ce preponderanță de trupe prospete trebuia să aibă la dispoziție Japoneseii, pentru a face așa ceva! Nu trebuie să uităm, că Oyama a fost multe zile, până la începerea retragerii rusesci, în ofensivă pe totă linia și încă față cu pozițiuni întărite, și nu trebuie să uităm, că istovirea forțelor este mai mare și mai repede în ofensivă, decât în defensivă. Până la începerea retragerii rusesci așadar, pierderile Japoneseilor au fost de sigur cel puțin de două-ori atâtea ca ale Rușilor. Se poate că acest plus al pierderilor japoneze a fost egalat mai târziu prin pierderile Rușilor cu ocaziunea ofensivei lor; nu vom greși însă, dacă vom susține, că cifra pierderilor este cam egală și la unii și la alții.

Retragerea Rușilor s'a făcut cu trupe în condițiuni mai avantajoase, decât condițiunile în cari se aflau trupele japoneze. Și apoi să fi sosit grupuri japoneze la Tielin, sau poate dincolo? Biruința japoneză a fost și ea o biruință omenescă, și dacă chiar acești oameni au făcut lucruri extraordinare, ca și oboselile au fost extraordinare, așa că în istovirea în care se aflau, li era imposibil a-i urmări cu efect zdrobitor. Pentru așa ceva li-ar fi trebuit câte-va corpuri intacte, pe cari de sigur nu le mai aveau în rezervă, mai ales că se răspândise părerea greșită, că mai înainte de luptă Rușii ar fi fost mai numeroși decât Japoneseii. Rușii în urma repetitelor stricăciuni a liniei ferate săvârșite de Japonesei, nu erau în stare să umple nici lacunele ivite în urma operațiunilor neisbutite ale lui Gripenberg; cum puteau ei așa-dăr să fie superiori? Dacă ar fi fost această așa, atunci Kuropatkin n'ar fi întrelăsat a sprijini pe Gripenberg. În loc de acesta însă, el se grăbi a-și întări fortificațiile frontului său, recunoscând din ofensiva neisbutită superioritatea Japoneseilor.

## Retragerea Rușilor.

Correspondentul ziarului »Novoie Vremja« anunță cu data de 11 Martie:

Armata rusescă a ocupat la 9 l. c. linia fluviului Hunho. Un orcan grozav băntuia, aruncându-ne în față nori de prav. Cel mai periculos punct era spre nord de Mukden, fiind-că aici Japoneseii ușor ne puteau tăia calea de retragere. Din cauza aceasta au fost trimise aici mari detașamente de trupe, în fruntea cărora s'a pus însuși Kuropatkin. La 9 ore dimineața li-a și succes a respinge pe inamic și a curăți de el terenul, ce se întinde spre ost de linia ferată.

Deja începeam să sperăm, că ne va succeda a respinge pe inamic spre Sinmintun. De-odată sosi însă o scire înfloritoare. Japoneseii, profitând de orcanul teribil, care aducea nori de prav în față Rușilor, s'au furișat printre corpurile de armată 1 și 4. Eram amenințați de pericolul de a fi separați de linia ferată, din care cauză Kuropatkin ordonă la 9 ore seara retragerea spre Tielin.

Armata rusescă mergeau pe patru căi, ba în parte și pe câmp, spre Tielin, lăsând pradă o parte a carălor, ba și a tunurilor. Kuropatkin însuși conducea ariergarda și reținu pe inamic cu atata succes, încât cu mici excepțiuni retragerea se făcu în ordine. Tote vagoanele și locomotivele le-am transportat din Mukden. Am lăsat în urmă-ne 1500 de răniți grav, între cari și câți-va Japonesei. În decursul drumului trupele noastre au incendiat toate depozitele și edificiile. Regiunea Tielinului e plină actualmente de trupe, cai și tunuri. Ariergarda se află încă la distanță de 40 verste de Tielin. Pierderile totale pe ambele părți se pot socoti la 200.000 oameni.

Correspondentul aceluiași ziar telegrafiază cu data de 12 Martie din Tielin: Retragerea din Mukden s'a făcut în mare grabă, ceea-ce a cauzat disordinea între trupe. Contactul între divizii și regimente nu s'a mai putut ține, din care cauză trupele au fost silite să lase în urma lor cea mai mare parte a carălor și tunurilor. Carere și tunurile au fost luate însă de trupele, cari veniau în urmă. Prima armată s'a retras în ordine, ba a pricinuit chiar mari pagube Japoneseilor. Ați la 12 Martie Japoneseii se află la 30—40 verste spre sud de Tielin. Correspondentul crede, că Japoneseii nu vor fi în stare a mai urmări pe Ruși.

De la cartierul general al lui Kuropatkin anunță: Starea trupelor noastre este grozavă. Fără îmbrăcăminte, fără hrană, pe frig și îngheț ele sufer cumplit. Japoneseii pot să-și mulțumescă victoria numai artileriei lor. Statul major se teme, că Japoneseii vor mai tăia alte două corpuri de armată. Cartierul general al lui Kuropatkin este actualmente în Charbin.

## Două rapoarte ale lui Kuropatkin.

Cu data de 11 Martie Kuropatkin telegrafiază la Petersburg: În luptele, cari au durat neîntrerupt mai multe zile, pierderile noastre în răniți au fost de 5.600. Retragerea din Mukden a fost nesuspus de grea. Ariergarda s'a retras în deplină ordine și nu s'a oprit, decât la punctul dinaintea stabilit. Mișcarea trupelor de tren însă, în urma canonadei Japoneseilor îndreptată asupra drumului mandarinilor, a devenit grea. Nam mers pe drumuri, ci peste ogoră. Deorece între Mukden și Tielin se află mai multe râuri cu țermi țepși, carere

au trebuit să se oprască și să trecă unul câte unul, ceea-ce a provocat întârziere. Inimiciul primise întârzi considerabile. Din examinarea cadavrelor și din esteriorul prizonierilor rezultă, că în luptă a participat și armata lui Nogi, și afară de acesta diviziuni noi japoneze. Considerând, că Japonia e aproape și că transportul pe mare e ușor, trupele japoneze rămân în același contingent. Afară de acesta prin serviciul lor de spionajii organizat pe timp de pace, ei ne cunosc todeauna pozițiunile armatei.

Cu data de 12 Martie Kuropatkin anunță: După un raport al unui comandant din ariergarda, 1/2 divizie inamică a fost observată la distanță de o pușcătură. Nu mi-au sosit însă sciri despre lupte serioase. Din raportul comandantului ariergardei armatei 2, primul batalion siberian a purtat lupte crâncene. Acest batalion mergea prin focul inimicului, care înainta dinspre vest și era bombardat și de către ost. Colonelului Lösch i-a succes a salva din regimentul său 3 ofițeri și 150 soldați dimpreună cu stégul și o baterie. Acest regiment a pierdut în lupta de la 6 Martie mai mult de o mie de oameni. Din regimentul diviziunii 25 de Dorpat, n'au rămas vii decât 619 oameni și 2 ofițeri.

## Pierderile.

După scirile mai noue din Londra, pierderile Rușilor ar fi de 140.000 oameni în morți, răniți și dispăruți. Statul major rusesc evaluează pierderile totale rusesci la 100.000 oameni. — »Journal« din Paris publică o depeșă din Petersburg în care se dice, că nu e de loc o esagerare, dacă se afirmă, că pierderile totale ale Rușilor sunt de 100.000. — O scire din Mukden din izvor japonez spune, că Rușii au avut 25.000 morți, 70.000 răniți și peste 30.000 prizonieri. Afară de aceasta s'a constatat, că Rușii au pierdut 70 tunuri și enorme cantități de munițiune.

Pierderile Japoneseilor încă sunt înspăimântătoare și aproape egale cu ale Rușilor.

După o depeșă din Charbin, acolo sosesc zilnic răniți în număr atât de mare, încât spitalele nu-i mai pot încapa și sunt plasați și prin case private.

Înainte de lupta de la Mukden Kuropatkin dispunea de un număr de aproape 300.000 oameni cu 1100 tunuri.

## Continuarea războiului.

Ca și după Liaoyang, așa și acum după desăsurul ruzhilor la Mukden, se vorbesce erăși de pace. În cerurile diplomatice din Washington se crede ca sigur, că în timp de o săptămână Japonia va face pași decisivi pentru pace și va pune nise condițiuni, pe cari Rusia le va accepta negreșit.

Scirile despre pace sunt însă premature. Depeși din Petersburg vestesc, că în ultimul consiliu de război ținut în Tarskoe-Selo s'a decis continuarea războiului și s'a hotărât să se trimită pe câmpul de război o nouă armată de 400.000 oameni.

Etă ce a declarat admiratul Dubassov, care a reprezentat pe Rusia în comisiunea internațională însărcinată cu anchetarea casului de la Hull. Întrebat de correspondentul ziarului »Echo de Paris«, dacă după victoria Japoneseilor la Mukden se poate spera încheierea păcii, Dubassov a ăis:

— Nu, nici vorbă nu pte fi ca în împrejurările actuale Rusia să încheie pace. Nu exprim prin acesta numai părerea mea individuală. Nu recunosc, că evacuarea Muk-

denului înseamnă o înfrângere deplină a Rușilor. Japoneseii l'au silit pe Kuropatkin să se retragă, acesta însă este numai o retragere și nimica alta... Vom începe de la început. Trupele noastre se retrag spre nord și abia acum ele se apropie de adeverata basă a operațiunilor. Nu se află în Rusia nici un patriot, care ar voi să încheie acum o pace umilitoare. Prin o astfel de pace Rusia ar renunța la misiunea ei istorică. Rusia nu e bătută și resursele ei nu sunt secate. Cu cât vom merge mai adenc spre nord, cu atât Japoneseii se îndepărtază mai tare de baza lor de operațiune. Vrem să învingem, și cu ori-ce preț vom învinge. În urma sfârșirilor extreme în timp de 4—5 luni de zile Japoneseii se vor istovi cu desăvârșire și pierderile lor vor fi așa de mari, încât nu vor mai pute purta sarcinile financiare. Cunos pe Japonesei și sunt convins, că peste 4—5 luni ei vor fi aceia, cari vor iniția negocierii de pace.

— Dăr decât ar interveni Europa? întrebă ziaristul.

— Am auzit în Londra — răspunde admiratul — că guvernul engles vră să-și ofere bunele servicii. În zadar. Eu declar fără rezervă, că vom sfârși o nouă armată mare, care ne va garanta succesul. Mai întâi trebuie să învingem și apoi să vorbim despre pace...

## SCIRILE DILEI.

— 2 (15) Martie.

Colonia macedo-română din Bucuresci organizază, cum am mai spus, pentru Duminica viitoare 6 Martie v., un mare meeting de protestare în contra masacrelor comise de bandele grecesci asupra preoților și notabililor români din Macedonia. Meetingul va fi precedat de un parastas în biserica sf. Gheorghe, oficiat de întregul cler din Bucuresci. Tote societățile din capitală cu stégurile în doliu, precum și delegații din provincie și din țerrile locuite de Români vor participa la acest mare meeting național, care va avé loc în sala Dacia. Mai mulți oratori din capitală vor lua cuvântul spre a descrie luptele și suferințele Românilor macedoneni.

De ale diplomației române. Se scrie din Bucuresci, că ministrul plenipotențiar al României la Petersburg d-l Roseti Solescu își va da dimisia și în locul lui va fi transferat la Petersburg d-l Beldiman din Berlin. Se svonesce de asemenea că și d-l Fleva, reprezentantul României la Roma, încă va fi rechemat și va primi portofoliul domeniilor. În locul d-lui Fleva va fi numit d-l Al. M. Lahovari din Constantinopol, ér la Constantinopol va trece Grigorie Ghica din Paris, în locul căruia va fi numit I. N. Lahovari, actualul ministru de domenii.

Fortificarea portului din Pola. Din Pola se anunță, că ministrul comun de război are intenția de a ridica fortificațiuni puternice la portul de război de acolo. Intrarea de la sud a portului va fi cu totul închisă printr'un zid gros de 160 metri la basă și 20 metri la coronă. Astfel că vasele ar pute să intre în port numai pe la nord. Cheltuelile ar fi de 6 milioane corone.

Din Lugoșii ni-se scrie: Reprezența dată sub patronajul Reuniunii rom. de cântări, a reușit splendid. Lume multă.

## FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

### O di ca altele...

De Emilgar.  
(Fine).

Dintre cei cinci frați, trei fete și doi băeți, copiii postelnicului Iancu Mandrea, dumniilor doi mai trăiau. De mic ținuse unul la altul, stătuseră amândoi pe la școli în Iași și se întâlneau în fie-care sârbătoare, când se sărutau cu dragoste și se certau cu foc. Acesta era obiceiul dumnealor, de mic copii; stricau prietenia de la un lucru de nimica, stăteau botoși un cés două, și pe urmă se aruncau unul în brațele celui-lalt, fără să-i îndemne nimeni. Așa trăiau și acuma după atâția ani de zile! Cóna Elencu își îngrijia fratele ca ochii din cap; veghia nopți întregi când îl scia răcit cât de puțin, ér conului Alecu i-se umplea de sôre și va cea mai noroasă, când surora intra în odaie să-i dică »bună dimineața«. Apoi din te miri

ce, se bodogăneau unul pe altul, se sfădeau de-a binele și peste puțin se împăcau. Se sfădeau numai din buze și se împăcau din fundul inimii.

Tómna, cum e acuma, sunt mai supărăcioși; stau mai mult în casă. Se primblă vre-un cés cu trăsura, apoi ér: cóna Elencu la gospodărie, conul Alecu la gazetă. Dăr și unul și altul puteau să-și lase gospodăria, séu cetitul măcar pentru câte-va cuvinte de sfadă. Însé decum începea primăvara, îi vedeai pe unul la un colț al grădinei, pe celălalt la alt colț, curățind ramurile de omiđi. Ér când dădea flôrea, de acoperea grădina numa 'n alb că o altă iernă, nu-i mai prindeai prin casă. Prilejurile de sfadă erau mai rare. Se întâlneau numai la masa voioși și mulțumiți; ér peste di se zăreau numai de departe, printre crengile grele de flôre, și-și vesteau cu glas tare sporul muncii.

Odată pe săptămână, Sâmbăta, dădeau de pomană; ograda se umplea de toți sêracii din târg, ér moș Vasile, — hurezul, cum îi dicea cóna Elencu, căci

tôtă noptea, vara-erna, horhăia prin ograda — împărția câte cinci parale și o strachină cu mâncare; ér când venia ziua în care conul Ilie adormise pentru veci, cóna Elencu singură împărția banii și mâncarea, după-ce slujia părintele Nastase de la biserica suburbiei dumniilor. Pentru gospodărie era așa: o săptămână ținea cheltuelă casei sora și o săptămână fratele. Așa hotărâseră. Căii îi cumpărase împreună; pe Zarif cóna Elencu, pe Sultan conul Alecu; trăsura tovarășie, jumătate și jumătate. Fie-care ținea la calul dumisale, și la urmă din obiceiul de a vedea trăsura cum e curățită, cóna Elencu pe-o parte — cea dinspre scară — conul Alecu cea dinspre ograda, par-că și densa era pentru dumnelor împărțită tot în două. Pe moș Vasile, cum era blajin de felul lui, fie-care și-l credea al lui.

Noptile de tómna sunt lungi și obositoare. Fratele și sora stăteau târziu, séra: dumniaei împletind, dumniului cetind gazetă séu vre-o carte. De multe-ori se așe-

țau pe povestit și numai când flacăra lămpii începea să se micșoreze, se duceau să se culce.

Astădi s'au primblat cu trăsura mai mult decât de obicei și s'au întors cu puțin timp mai înainte de masă. Au mâncat, și acuma étă-i: cóna Elencu de-o parte a biuroului, împletind; conul Alecu de cealaltă cetind o carte, în lumina slăbită de hărtia verde pusă pe sticla lampeii, de partea dumisale.

Focul pâlpaie în sobă, aruncând umbre rumene pe perețele din dosul conului Alecu, unde lumina lămpii pătrunde slab. Cóna Elencu se scôla de așeză focul, căci afară s'a stîrnit vânt. În dosul ferestrelor, în grădină, cărăitul ciórelor nu mai găsese astimpăr; cum se inserază vin cu sutele de înegresc copacii pe crengile cărora stau totă noptea. Conul Alecu nu le pte suferi; cărăitul acestor paseri par că îl cobesc. Astă-séră mai cu sémă îl necăjesce cumplit, nu înțelege nimic din ce cetesce, nu-și găsesce locul, se întorce pe scaun, până ce asvirle cartea din mână:

Sala tixită de public. A plăcut mult și a stîrnit entuziasm, mai cu seamă predarea piesei »La Turnu-Măgurele«, în care rolul principal l'a avut d-l Zaharie Bărsan. Corurile de sub conducerea d-lui Vidu au fost splendide. Spectacolul a ținut până la 11<sup>1</sup>/<sub>4</sub>, după care a urmat dans. D-l Z. Bărsan a mai predat și monologul »Grevă ferarilor«. Amănunte urmază.

**Numire.** Din *Orlat* ni-se scrie, că Ven. Consistoriu din Blășiș a numit paroch pe harnicul și zelosul administrator parochial Dionisie Decei. Acastă meritată promovare a produs bucurie la poporul din Orlat.

**Veduva împărătesă a Rusiei,** la dorința tatălui său regele Danemarcei, a decis a părăsi Rusia și a se stabili în Danemarca, de ore-ce după cum se scrie din Petersburg, siguranța ei este amenințată din cauza, că ar fi ostilă mișcării de reforme.

**Bandă de spărgători prinsă.** De câteva luni o bandă de spărgători a început să opereze cu multă dibăcie prin comitatele Sălăgiu și Sătmar îndreptându-și activitatea criminală mai ales asupra caseilor de fer de la percepțiile de dare. Nu desprețuiau însă nici casele de fer particulare, unde nădăduiau o recoltă mai grasă. De la percepția din Zelău au furat acești indivizi necunoscuți frumosa sumă de 70.000 cor. Bună daraveră au făcut și cu spargerea cassei de la percepția din Carei și a unei casse particulare din Reghin. Jandarmii V. Crețu, Gr. Kiss și Iosif Porumb urmărind pe spărgători au pus mâna pe întreaga bandă, care își are ramificațiile sale în Transilvania, Ungaria și Bucovina și este compusă din următorii jupâni: Marcus Talisman din Sadagura, Mendel Rittman din Măiereu cu doi fi ai săi, Marcus din Solovestru și Dezső din Ripa de Jos, și o fiică din Măiereu, mai departe Mozes Morit din Borhid, Moritz Weltman din Baia-mare, Adolf Vigdorovics din Ardasud, Moisés Brichman și Marcus Fuhrman din Cernăuț. Aceștia au împărțit banii între sine, însă nu s'au putut găsi la ei de cât 2000 cor. Hărțile de valoare și o parte a banilor se află la gazda de hoți, jupânul Berle Muhlstein din Vatra-Dornii.

**Un pagiu revoluționar.** În urma unei denunțări făcute de un camarad, se dice, că la unul din pagii Țarului, făcându-se perchișii, s'au găsit preparate chimice, scrisori compromițătoare și manifeste socialiste. După cum se scrie din Petersburg, pagiu la dorința marelui duce Constantin a fost declarat nebun.

**Omorul din Intradam.** În comuna Intradam, lângă Năsăud s'a întâmplat de curând un omor înfiorător. În noaptea de 3 spre 4 Martie nise tâlhari mascați au intrat în casa lui Baruch Gewürz, care avea reputația de om foarte bogat. Bătrânul Gewürz auzind sgomotul, s'a dat jos din pat și s'a vădit că e în acel moment însă unul din hoți l'a împușcat cu un glonț de revolver. Balabusta a fugit pe ferestră și s'a refugiat la o vecină, de unde n'a îndrăznit a se întorce până dimineața. Este interesant, că înainte cu 20 ani s'a omorît în aceeași casă și tot într-o noapte de Vineri spre Sâmbătă cumnatul victimei de acum, Iaitălă Kahan. Ucigașii lui Kahan au fost doi cărauși jidovi. Făptuitorii din noaptea de 3 Martie n'au luat nimica din

casă, ci după săvîrșirea omorului s'au îndepărtat.

**Un centenar.** La 2 Aprilie st. n. 1905 se împlinesc 100 de ani de la născerea celebrului scriitor danez Andersen. Cu această ocazie se vor da mari serbări. De pretutindeni se adună amintiri despre Andersen. Se pregătesc un album cu o serie de tablouri necunoscute până acuma; conținând 25 tablouri, locul natal etc. Tot atunci vor apare în ediții superbe povestirile lui Andersen.

**O biblie interesantă.** D-l Mihail D. Sitaru din Iași a găsit printre cărțile rămase moștenire în familie o biblie veche, legată în piele scumpă și pe care a vîndut-o la »British Museum« din Londra cu 3000 lei. E un exemplar rar din »Biblia greco-latină testamentum Novum« tipărită în Geneva în anul 1582, format folio de cătră un anume Stephanus Réfugié.

**Locotenentul și sergentul major.** O scenă de o barbarie ne mai pomenită s'a petrecut într-una diu nopțile trecute în strada principală (Ilica) a orașului Zagreb. Un sergent-major se ducea acasă de la vre-o petrecere cu nevastă-sa la braț. Un locotenent trecînd pe lângă cei doi, fixă femeia și făcî o observație necuviincioasă. De aici se iscă certă între locotenent și sergentul-major. Locotenentul a tras sabia și lovî pe sergent, care la rîndul său scose și el sabia. Cei doi adversari s'au ciocnit așa de grav, în cât amîndoi au cădît inconștienți și au trebuit transportați la spital.

**»Der Advocat«.** Societatea diletanților sași din Brașov a reprezentat erî s'era pentru a doua oară drama lui Felix Philippi »Der Advocat«. Publicul present, deși în număr mai mic ca la prima reprezentație, a urmărit cu viu interes desfășurarea dramei familiare, a cărei sujet este luat din timpul actual. Rolurile principale le-au avut d-na E. Lurtz și d-l W. Knopf, cari în decursul celor 5 acte au știut să țină publicul în agitațiune puternică și crescîndă, care aculminat în dialogul din actul al III-lea. Ambii diletanți și în deosebi d-na Lurtz, care a dovedit multă rutină pe scena teatrală, merită deosebită recunoștință. Cu laudă trebuie să mai relevăm prestațiunile d-șorei Em. Stenner, o apariție dragălaşă, a d-nei K. Kraus și a d-lui Guido Wächter în rolul comic al scăpatului secretar de legațiune. Ceilalți diletanți d-nii M. Teutsch, O. Dieners, I. Wächter, O. Wetzel, H. Lehmann și F. Türk s'au achitat de-asemena în mod multămitor de rolurile lor.

**Medicii renumiți** constată, că pe bolnavii de șoldină și reumatism i-au vindecat cu renumita alifă a lui Zoltan de aceea este bine pentru orî și cine se scie, că ivindu-se bôla de șoldină și reumatism, să folosescă numai alifă lui Zoltan și după puține zile este bôla delăturată. O sticlă costă 2 cor. la farmacistul Bela Zoltan V Szabadsăgtér — Budapesta.

## Absenteismul.

Am amintit în numărul de erî al țiarului nostru despre conferința ținută de d-l Al. Ciurcu la societatea centrală agricolă din București sub titlul de mai sus.

isbucnesce încă odată desnădăduit, apoi se pierde din ce în ce; se duc se-și caute alt loc mai îngăduitor.

Când cóna Elencu intră în casă, nu-și poate ține risul zărind pe conul Alecu în fundul divanului, spăriat și răsuflând din greu.

— Minte ai Elencule, bătule-ar focul de cióre!

— Halal bărbat! Par-că nu mi-ai fi frate! Vino de cetesce, căci te-am scăpat de cărăitul ciórelor.

Cóna Elencu duse pușca la loc, apoi veni de se așeză erăși la împletit. Conul Alecu mai stă ce stă în fundul divanului, apoi vine și dînsul. Înainte de a începe să cetescă, se uită peste carte, la cóna Elencu, dînd din cap:

— Dómne! Dómne!

Pe buzele cóni Elencu flutură un zîmbet.

Apoi odaia intră în tăcere; când și când focul împrăștiie mînunchiuri de scînteii, cari scilipesc luminînd adîncul sobei.

(„F. F.“)

Sub numirea de absenteism este a se înțelege absența permanentă seu sistematică a proprietarului rural de la proprietatea sa. Proprietarul, fie că-și arîndă seu nu moșia, nu residă pe proprietatea sa nici măcar o parte a anului și astfel nu se pôte interesa de aprôpe nici de mersul exploatării și de îmbunătățirile ce s'ar puté face pe moșie, nici de sôrtea locuitorilor.

În România chestiunea absenteismului este de actualitate prin faptul, că cei mai mulți proprietari își dau moșiile în arîndă, ér dînsii petrec la oraș umblînd după alte ocupațiuni și plăceri, pe când arîndașii în cea mai mare parte speculanți și nepricepători în ale agriculturii, exploată numai pămîntul fără să-l cultive și tot așa exploată și pe țărani.

Absenteismul este descris ca o plagă și de cătră autorii străini cum e d. e. *Le Play*, cu deosebirea, că relele ce resultă din desinteresarea marilor proprietari din țările apusene față cu moșiile lor nu sunt atât de desastroase acolo cum sunt în România, fiind-că acolo cultura pămîntului sistematic și intensivă a pătruns deja în tôte straturile populațiunei rurale, pe când țărani din România n'au ajuns în privința acésta nici la începutul începutului.

Cu drept cuvînt dice decî d-l Ciurcu, că un progres real și neîntârziat nu se va puté dobîndi decît atunci când marii proprietari se vor hotărî să ia în mînilor cu energie, cu pricepere, cu dragoste pentru bunul lor și pentru binele țării, regenerarea agricolă a României. Numai marele proprietar pôte deveni educatorul țărânimei, dascălul și părintele ei; însă spre a puté realiza acest ideal, el trebuie să se pună în contact imediat cu acéști țărâni, să trăiescă alături de ea și să-i serve de pildă întru tôte.

Guvernul prin măsurile ce le ia, pôte produce o îmbunătățire a stării individuale a agricultorilor, dîr nu pôte contribui decît în o mică proporție la îmbunătățirea agriculturii.

D-l Ciurcu critică ignoranța celor mai mulți arîndași, cari exploată mii și mii de hectare, agonisind averi fabuloase în România, pe cari își cumpără apoi moșii prin Thesalia. Mulți din acești arîndași nu știu să deosebescă trifoiul de luțernă, nu știu ce e hrișcă, napii, nu cunosc pe nume mai nici una din buruienile de cari îi sunt pline ogórele și cari când le vorbesci de *asolament* te întrébă decă se mănâncă.

Conferențiarul nu cere suprimarea arîndașilor, cere însă ca aceștia să se țină puțin în curent cu rezultatele experiențelor din alte țări.

Un alt rîu, pe care-l relevă conferențiarul este că în România se aplică ca îngrijitor și administrator de moșii cărciumari, calfe de băcănie, bărbieri, neguțători scăpătați fără a mai vorbi de droia de marinari, bragalii etc. ce năvălesc de veacuri în România din peninsula balcanică și tot archipelagul grecesc, — ér absolvenții școlilor profesionale de agricultură rămînînd fără slujbă, trebuie să-și caute alte ocupațiuni.

D-l Ciurcu prin conferința sa a pus degetul pe o rană deschisă, pentru vindecarea căreia patrioții adeverați ai României vor trebui să întreprindă măsuri energice. Publicul, care l'a ascultat, compus din mari proprietari, l'a aplaudat viu pe conferențiar.

**NECROLOG.** Hermina Lazar născ. Papp, ca soție, în numele său și a copiilor ei Valeria, Romul și Zina, vîd. Teodor Popa, Rosalia Sabău născ. Lazar și Ioan Lazar ca surori și frate, precum și numărósele rudeni, fac cunoscut, că iubitul ei soț, respective tată, frate și consăngean Georgiu Lazar advocat, deputat congressional și sinodal, asesor consistorial, membru fondator al Federațiunii Latine, membru fondator al Asociațiunii arădane pentru literatura și cultura poporului român, membru fondator al Asociațiunei, membru fondator al Societății pentru crearea unui fond de teatru român și fondatorul fundațiunii »George Lazaru și soția Hermina«, după o bôla grea și îndelungată provédut cu sfințele Taine ale muribunților ađi la 3 ore 30 min. d. a. în etate de 53 de ani, și-a

dat nobilul seu suflet în mînilor Creatorului.

Rămășițele pămîntesci ale scumpului defunct se vor așeză spre venică odihnă în cimiterul de sus la 15 Martie n. 1905 3 ore p. m.

Arad, 13 Martie n. 1905.

In veći pomenirea lui!

## ULTIME SCIRI.

Paris, 14 Martie. »Echo de Paris« anunță din Petersburg, că s'a decis mobilizarea generală, care se va începe în proximele zile. Patru corpuri de armată au primit deja ordinul de mobilizare. Generalul Dragomirov a sfătuit pe Țar să nu se ia comanda supremă din mînilor lui Kuropatkin. Continuarea războiului e lucru hotărît.

Londra, 14 Martie. Armata lui Linevici a scăpat de impresurare și se dice că după tôte probabilitățile a ajuns și ea la Charbin. Pierderile cele mai mari le a avut ariergarda armatei lui Kaulbars, care a acoperit retragerea armatei principale.

Petersburg, 15 Martie. Din Mukden se anunță, că partea cea mai mare a trupelor rusești a ajuns la Tielin. Kuropatkin telegrafiază, că trupele rusești s'au raliat; inamicul face recunosceri.

Tokio, 15 Martie. Japonia consideră lupta de la Mukden decisivă și e hotărîtă a continua războiul.

## Bibliografie.

»Caractere morale«. Acastă carte atât de instructivă, bine scrisă și folositoare, mai ales pentru tinerimea din școlile medii scrisă de repositul profesor de limba română Ioan Popea dela gimnasiul nostru din Brașov se găsesce la librăriile și la tipografia noastră din Brașov precum și la celelalte librării române din țară și este una din cele mai potrivite cărți pentru premii. Dîr un număr pentru băeți, ci și pentru fete acéști carte este de mare preț pentru înmulțirea cunoștințelor și formarea caracterului lor. Atragem atențiunea cetitorilor noștri, că la dorința veduvei autorului reposit, acéști carte se vinde cu prețul moderat de 2 coróne exemplarul (plus 20 bani porto.)

## Diverse.

**Școlă pentru durmit.** — Ce minunății mai iscodesce mintea omenescă se pôte vedé din următoarele. Adevérat că asemenea idei numai în mintea unui american se pot zămisli și cetitorii noștri de sigur vor rîde vedînd basaconia asta mai nouă. Zilele acestea s'a trimis din America o broșură-prospect, în care se face reclamă pentru o școlă, ce s'a deschis acum de curând în New-jersey, numită școlă de durmit. Acéști școlă este numai pentru dómne tinere și pentru fete și se dice că s'au înscris deja foarte multe eleve, ca să învețe acolo, cum trebuie să dórma.

Ca să nu dică cineva că spunem goșii, cităm din prospectul școlii următoarele pasage: »Multe dame — dice prospectul își pierd frumsețea și buna dispoziție din causă că nu știu dormi. Afară de aceea horcăitul este un lucru urît și s'a constatat, că sunt mai multe dame cari horcăesc decît bărbăți. Ei bine, urmările acestui obicei se ved în timp foarte scurt, căci falca inferioară se lasă'n jos și gura se măresce. Pentru a dormi un somn liniștit, care conservă regularitatea trăsăturilor trebuie: 1) A se deprinde să ia dama o pozițiune comodă. 2) A sci să-și aranjeze părul (coafura) pentru noapte. 3) A se deprinde să dórma cu gura închisă. Acest din urmă lucru este foarte greu. Sunt dame, cari nu pot de loc să se deprindă cu acésta și trebuie să li-se aplice un instrument, anume ca să le țină fălcile strînse. Tôte acestea — dice prospectul — se învață ușor la »școlă adevératului somn« deschisă la New-jersey sub direcția a trei dame diplomate.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.  
Redăctor responsabil: Traian H. Pop.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“  
din Brașov,  
se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandare.)

**Cărți de rugăciuni și predici.**

**Cuvântări bisericesti** scrise de Ioan Papiu Tom. III Prețul 3 cor., plus 20 b. porto.

**Cuvântări bisericesti** de Ioan Papiu: tomul III cuprinde cuvântări bisericesti acomodate pentru ori-ce timp; și pentru toate sărbătorile de peste an. Pe lângă predici, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Fiă-care com separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto).

**Predici pentru Duminicile de peste an**, compuse după catechismul lui Decharbe, de V. Christ. Conține predici dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70).

**Cuvântări bisericesti** pre sărbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

**„Cartea Durerii“** de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob Nicolescu,, editura lui Dr. E. Dăianu. Timișoara 1895. O cărticică de mângăiere sufletescă, care costă legată 3 cor. (plus 10 b. porto).

**„Cuvântări bisericesti de Massillon“** traduse din originalul frances de Ioan Geț protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — Deja la 1898 a apărut în Oradea-mare cartea cu titlu de mai sus care cuprinde 17 predici de ale vestitului orator eclesiastic frances. Predicile sunt împărțite de traducător după anul bisericesc *résumé*, și fie-care este pusă la acea Duminecă sau sărbătoare, cu a cărei evanghelie se potrivește predica. Un volum elegant de preste 400 pagini în 8<sup>o</sup> cu portretul lui Massillon. — Traducerea se distinge printr'un limbaj ales. — Prețul 5 corone (6 Lei 50) plus 30 bani porto.

**Cuvântări funebre și iertăciuni** din autori renumiți, prelucrate de Titu Budu. Tom. II. preț. 2 cor. (plus 20 b. porto.)

**Scierii istorice.**

**Memorii din 1848—49** de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

**Viața și operele lui Andrei Mureșianu**, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blășiș, Prețul 2 cor., plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășiș.

**„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“**, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ăr altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

**„Pentru memoria lui Avram Iancu“**, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos Francu în cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 coronă. În România 2 lei plus 5 bani porto.

**„Pintea Viteșul“**, tradițiuni, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteșanu. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 40 bani, plus 6 bani porto.

**„Românul în sat și la 6ste“**. Acesta este titlul unei nouă cărticele, ce d-l Ioan Pop Reteșanu, cunoscutul și meritosul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

**Lupta pentru drept** de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

**„Țeranul român și ungar din Ardeal“**, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

**„David Almasianu“**, schițe biografice de Ioan Popea. Broșura această prezintă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

**Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“** se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.

Nr. 3265—1904.

**PUBLICAȚIUNE**

referitoare la prezentarea însinuărilor din partea acelor indiviși, cari sun obligați a plăti taxele militare.

Însinuările au să le prezenteze la subscrisul perceptorat orășenesc, până la finea lui Martie 1905, toți acei indiviși:

1) cari au fost declarați de neapți pentru serviciul militar pentru tot-deauna;

2) cari în classa ultimă au fost declarați neapți pentru serviciul militar;

3) cari înanite de expirarea timpului de serviciu au fost concediați în urma vre-unui defect corporal, care inse nu îl face neapt de muncă, și care defect nu s'a escat prin îndeplinirea serviciului militar;

4) cari în sensul art. de lege XL din anul 1868 au fost eliberați de miliția ca susținători de familiă și aceia, cari după intrarea în vigore a Art. de lege VI din anul 1889, au fost eliberați de miliție, fie din ori-ce cauză;

5) acei obligați la miliția, cari înainte de expirarea timpului legal emigrăză din monarchia austro-ungară.

Toți aceștia sunt obligați să însinueze perceptoratului orășenesc, pe côlele cari servesc pentru acest scop:

a) poziția seu caracterul,  
b) locuința lor,  
c) cercul de asantare, respective comuna în care au fost eliberați de serviciul militar,

d) anul, din care începând se numără timpul eliberării de serviciul militar, și

e) să arete dările directe, cari au fost prescrie în anul precedent pentru cei obligat la plățirea taxei militare, respective pentru capul familiei aceluia, în locul unde se întretine permanent seu eventual în altă comună.

În fine acei obligați la plățirea taxelor militare, pentru cari în sensul §-lui 11 al art. de lege XXVII din anul 1880 trebuie să plătescă stăpânii, au să însinue numele și locuința stăpânilor.

Cel-ce nu satisface însinuării arătate mai sus va fi pedepsit în sensul §-lui 20 al art. de lege XXVII din anul 1880 cu o pedepsă în bani de trei eventual de șese ori mai mare decât taxa militară prescrișă pentru densus.

Dacă vre-unul, care este obligat la plățirea taxei militare își schimbă stăpânul în decursul timpului începând de la terminul pus pentru însinuare și până la devenirea în scadență a taxei militare, adecă până în 1 Octomvrie a. c., atunci acela în sensul art. de lege IX din anul 1883 § 4 punct 3, e dator ca această schimbare să o comunice aceluși oficiu, la care a făcut însinuarea.

Acei obligați la plățirea taxei militare, cari afară de locul de aparținere permanentă nu mai plătesc nicăeri dare, pot ca să facă însinuarea verbal la subscrisul perceptorat orășenesc, însă dacă nici acesta însinuare verbală nu o fac, vor fi pedepsiți aspru în sensul legei mai sus arătate.

Brassó, în 25 Faur 1905.

2—2,(1676). Perceptoratul orășenesc.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutingeria de pe parcul Rudolf a lui Spuderca și la Eremias

**Cursul la bursa din Viena.**

Din 13 Martie n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	118.95
Renta de corone ung. 4%	98.40
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	89.95
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.45
Bonuri rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. ca premii	223.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	173.60
Renta de hârtie austr.	100.40
Renta de argint austr.	100.35
Renta de aur austr.	120.05
Renta de corone austr. 4%	100.55
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	93.30
Losuri din 1860	157.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.44
Acții de-ale Băncei ung. de credit	796.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	680.50
Napoleonori	19.06
Mărci imperiale germane	117.12 1/2
London vista	239.67 1/2
Paris vista	95.17 1/2
Note italiene	95.25

**Cursul pieței Brașov.**

Din 14 Martie n. 1905.

Bancnote rom. Cump. 18.76	Vënd. 18.82
Argint român.	18.60 „ 18.68
Napoleonori.	19.06 „ 19.10
Galbeni	11.20 „ 11.30
Ruble Rusesci	2.53 „ 2.54
Mărci germane	117.20 „ 117.50
Lire turcesci	21.50 „ 21.60
Scris. fonc. Albina 5%	101.— „ 102.—

**Din cauza plecării vënd forte ieftin câte o complectă Garnitură de Salon de sofragerie și de dormitoriu; afară de acestea diferite obiecte și mobile de lux, toate în stare foarte bună. A se adresa între 9—12 ore a. m. în Strada neagră nr. 31.**

1--4.1683.

**ANUNCIURI**  
(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrișorilor administratiunii. în cazul publicării unui anouciu mai mult de odată se face scădământ care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

**TIPOGRAFIA**

**A. Mureșianu**

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE  
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚA,  
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ  
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ  
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE  
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,  
Circulare, Scrisori.  
Couverte, în totă mărimea.

TARIFE COMERCIALE,  
INDUSTRIALE, de HOTELURI  
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE  
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

**A V I S.**

Prenumeratiile la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face și renoi ori și când la 1-ma și 15 a fie-cărei luni.

Domnii abonenți să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc cu espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arete și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“